

kanten, en een beetje omgekruld aan de punt. Het dient om den hiel, van binnen in den kloef te bewerken. Dit mes zit in 'nen langen steel, die rust op den schouder van den werker."

De gedrukte catalogoog van klompenmakersgereedschappen uit Roesse-lare, toegevoegd als bijlage bij een lijst uit K 281a, toont in elk geval een hielmes dat met de schilderskrabber overeenkomst heeft.

C

Bij de verantwoording van de in kaart gebrachte gegevens besteed ik geen aandacht aan de klankvariaties binnen de bestanddelen *haak* en *mes* (behalve bij het type *plathaak*), indien het andere deel van het woord geen commentaar vergt.

VARSHAAK, VARSMES. Voor zover de klankvariaties voldoende worden toegelicht door kaart 3 worden ze hier verwaarloosd. Bijzondere vermeldingen zijn: *vaarschaak* L 264 300; *vaerschaak* K 143 L 292 293; *vaashaak* K 166—183b; *varshoek* L 148; *varhoik* L 233 (bij deze zegs-man, die het woord nu eigenhandig zo schrijft, noteerde ik vroeger zelf *varshaok*); *vasthaak* K 125a 127 (zet de t tussen haakjes) 144; *vorsthaak* L 54b; **vaorshaok* L 210; *vjershaok* L 240; **verzenhaok* L 314; *warshaak* L 112; *washaak* K 169; *wershoak* L 241; *faashaak* K 84; *fashaak* K 133d 139; *vaarsmes* L 290—291 355; *vaasmes* F 200; *vaesmets* L 381; *vastmes* K 47; *veerschmets* Q 102; *vèsj-mets* Q 201; een heel bijzonder type stamt uit F 190: *dwarsevenker* of, want het is niet goed leesbaar, *devarsevenker*.

HAK(KE)MES. Benamingen van het type *hakmes* zijn duidelijk in de meerderheid tegenover het type *hakkemes*. De verspreiding is zo willekeurig, dat men er geen bijzondere aandacht aan hoeft te besteden. Alleen dit: B 90 geeft *graet hakke mes*.

HIELMES. O 58 geeft *kielmes*; het staat bij dit type op de kaart.

PLATHAAK. Overall wordt *plathaak* of een klankvariant daarvan opgegeven; een uitzondering vormen F 124 124a 143 met *plathak*.

PLARK. M 46 *plark* (zie bij B hierboven); M 9a—48a: *krul/snijdt van weerszijden/hak uithalen/pladdik*; M 11 *pladdek*; F 177b *plarre*.

PLAT HIELMES. Dit staat maar tweemaal op de kaart, nl. voor K 50 en O 62 (cfr. sub B).

KRUL(LE). Vormen met en vormen zonder apocope komen zowat even vaak voor. Het onderscheid lijkt in dit verband van weinig belang.

KRULMES. C 129 geeft *krolmes*, F 157 *hakkemes*; *het is een krulmes voor de hakke*.